

COVID-19 – ALERT PRAWNY – WZNOWIENIE PRACY SĄDÓW I BIEGU TERMINÓW PROCESOWYCH

Stan na 22.05.2020

Obecna sytuacja epidemiologiczna, w szczególności trwanie stanu epidemii, nieprzerwanie wywiera ogromny wpływ na prowadzone przez nas w Państwa imieniu procesy sądowe w sprawach cywilnych, karnych czy administracyjnych. Stopniowe „odmrażanie gospodarki”, w tym w zakresie sądownictwa, nie powoduje, niestety, powrotu do stanu sprzed epidemii i wiąże się z wieloma zmianami w funkcjonowaniu instytucji państwowych, w tym sądów.

Zapraszamy do zapoznania się z krótką informacją na temat szczegółowych rozwiązań, które w tym zakresie wprowadzone zostały ustawą z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, potocznie określaną mianem „tarczy antykryzysowej”, oraz ustawą z dnia 14 maja 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w zakresie działań osłonowych w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2, potocznie zwaną „tarczą antykryzysową 3.0.”, która weszła w życie w dniu 16 maja 2020 r.

Jednocześnie po raz kolejny zwracamy uwagę, że sytuacja jest nadal bardzo dynamiczna, ponieważ także obecnie prowadzone są prace nad wprowadzeniem modyfikacji kolejnych obowiązujących przepisów. O zmianach stanu rzeczy będziemy informować Państwa na bieżąco.

Odwołanie rozpraw

Rozprawy sądowe w sprawach nieuznanych za pilne, które były wyznaczone do końca kwietnia br., co do zasady nie odbyły się. Prezesi poszczególnych sądów na mocy zarządzeń odwołali również, z wyjątkiem spraw pilnych, większość rozpraw mających odbyć się w maju bieżącego roku. Nie jest jeszcze wiadome, jak sytuacja będzie wyglądać w kolejnych miesiącach. Spodziewamy się, że przeprowadzanie rozpraw w nowym reżimie sanitarnym rozpocznie się od czerwca 2020 r.

Na bieżąco potwierdzamy odwołanie poszczególnych rozpraw i ustalamy, czy doszło do wyznaczenia nowych terminów oraz ewentualnego zakwalifikowania sprawy do kategorii pilnych. Sprawy pilne to w szczególności sprawy związane z wykonaniem tymczasowego aresztowania i kar orzeczonych w procesach karnych, ale też przesłuchanie przez sąd osoby w trybie zabezpieczenia dowodu lub osoby, co do której zachodzi obawa, że nie będzie można jej przesłuchać na rozprawie. To ostatnie może dotyczyć zwłaszcza opuszczających kraj obcokrajowców. W związku ze stopniowym przywracaniem pracy sądów, na mocy tarczy antykryzysowej 3.0. poszerzono katalog spraw pilnych. Wśród nich nadal znajdują się głównie sprawy karne i związane z opieką medyczną, ale również upadłościowe i restrukturyzacyjne.

Jednocześnie w ostatnich tygodniach obserwujemy, że sądy zarządzają traktowanie jako pilnych również innych spraw, nieujętych w katalogu. Co do zasady jest to dopuszczalne, gdy nierozpoznanie sprawy mogłoby spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzi lub zwierząt, poważną szkodę dla interesu społecznego, albo ze względu na grożącą niepowetowaną szkodę materialną, a także gdy wymaga tego dobro wymiaru sprawiedliwości. Jak jednak wynika z naszej praktyki, także w odniesieniu do spraw, gdzie te warunki nie są spełnione, wydawane są zarządzenia o uznaniu ich za pilne.

Szczególne zasady prowadzenia rozpraw

Mocą tarczy antykryzysowej 3.0. poszerzono również katalog spraw, w których sądy mogą procedować na posiedzeniach niejawnych oraz przy użyciu urządzeń technicznych, umożliwiających przeprowadzenie posiedzenia na odległość z jednoczesnym bezpośrednim przekazem obrazu i dźwięku. Ma to być dopuszczalne nawet aż do roku po zakończeniu stanu epidemii. Dzięki nowym rozwiązaniom w sądach mają być przeprowadzane, w miarę możliwości technicznych, przesłuchania świadków lub biegłych w trybie wideokonferencji z innego pomieszczenia w sądzie. Zdalnie można będzie też przesłuchiwać np. osadzonych w zakładach karnych, bez konieczności transportowania ich do sądów.

Co więcej, w szerszym zakresie, niż miało to miejsce dotychczas, możliwe ma być wydanie wyroku i rozpoznanie apelacji w sprawach cywilnych na posiedzeniu niejawnym, a więc bez udziału stron. W tym zakresie możliwe ma być zwłaszcza zamknięcie rozprawy oraz wydanie orzeczenia na posiedzeniu niejawnym, jeżeli zakończone zostało postępowanie dowodowe oraz sąd

uprzednio odebrał od stron lub uczestników postępowania stanowiska w sprawie na piśmie. Ponadto, jeśli nie będzie można przeprowadzić rozprawy zdalnej, a przeprowadzenie rozprawy stacjonarnej wiązałoby się z nadmiernym zagrożeniem zdrowia, i rozpoznanie sprawy jest konieczne, sąd będzie mógł zarządzić przeprowadzenie posiedzenia niejawnego, chyba że strona złoży sprzeciw.

Bieg terminów przedawnienia i innych w sprawach administracyjnych i karnych

W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 nie rozpoczął się bieg niektórych terminów przewidzianych w prawie administracyjnym, karnym oraz niektórych innych sprawach. Terminy, które przed dniem 31 marca br. rozpoczęły bieg, uległy natomiast zawieszeniu.

Chodziło tu o:

- terminy, od zachowania których jest uzależnione udzielenie ochrony prawnej przed sądem lub organem,
- terminy do dokonania przez stronę czynności kształtujących jej prawa i obowiązki,
- terminy, których niezachowanie powoduje wygaśnięcie lub zmianę praw rzeczowych oraz roszczeń i wierzytelności, a także popadnięcie w opóźnienie,
- terminy przedawnienia,
- terminy zawite, z niezachowaniem których ustawa wiąże ujemne skutki dla strony,
- terminy do dokonania przez podmioty lub jednostki organizacyjne podlegające wpisowi do właściwego rejestru (przede wszystkim CEIDG i KRS) czynności, które powodują obowiązek zgłoszenia do tego rejestru, a także terminów na wykonanie przez te podmioty obowiązków wynikających z przepisów o ich ustroju,
- terminy przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary w sprawach o przestępstwa, przestępstwa i wykroczenia skarbowe oraz w sprawach o wykroczenia.

Większość z podanych terminów zaczyna biec ponownie po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie tarczy antykryzysowej 3.0., co miało miejsce 16 maja 2020 r. W przypadku przedawnienia karalności czynu oraz przedawnienia wykonania kary terminy rozpoczęły już natomiast bieg z dniem 16 maja 2020 r.

Bieg terminów przedawnienia i innych w prawie cywilnym

Mimo iż ustawodawca postanowił o zawieszeniu bądź przerwaniu biegu terminów w sprawach administracyjnych i karnych, to nie doszło do wstrzymania w sprawach z zakresu prawa cywilnego biegu terminów przedawnienia ani też innych terminów, od dotrzymania których uzależnione jest uzyskanie ochrony prawnej przed sądem. Dotyczy to zwłaszcza terminu przedawnienia roszczeń z umów, czynów niedozwolonych i bezpodstawnego wzbogacenia oraz terminu zasiedzenia. Oznacza to, że niezbędne do zachowania tych terminów pozwy czy wnioski do sądu należy zatem składać tak, jak gdyby stan zagrożenia epidemicznego ani stan epidemii nie miał miejsca.

Terminy procesowe i sądowe

Od dnia 31 marca 2020 r. w prowadzonych już postępowaniach, w tym procesach cywilnych, nie biegły także terminy procesowe i sądowe. Oznacza to, że w tym okresie nie rozpoczynał się bieg terminów, a bieg rozpoczętych terminów ulegał wstrzymaniu.

Chodzi tu zwłaszcza o terminy na złożenie pism procesowych, w tym odpowiedzi na pozew czy środków zaskarżenia, przedłożenie dokumentów itp.

Wstrzymanie biegu terminów miało miejsce w szczególności w:

- postępowaniach sądowych (np. cywilnych, rodzinnych),
- postępowaniach sądowoadministracyjnych,
- postępowaniach egzekucyjnych,
- postępowaniach karnych,
- postępowaniach karnych skarbowych,
- postępowaniach w sprawach o wykroczenia,
- postępowaniach administracyjnych.

Także te terminy ponownie rozpoczynają swój bieg po upływie 7 dni od dnia wejścia w życie tarczy antykryzysowej 3.0., co miało miejsce 16 maja 2020 r.

Ograniczenie dostępu do budynków sądowych

Jednocześnie informujemy, że wciąż występują pewne ograniczenia związane z dostępem do budynków sądowych. Do budynków sądowych nie są wpuszczane osoby inne niż wzywane do udziału w posiedzeniu lub rozprawie lub też wykazujące niezbędną potrzebę uzyskania lub złożenia dokumentu. Ograniczenie to dotyczy przede wszystkim osób chcących brać udział w jawnych posiedzeniach sądowych w charakterze publiczności.

Pragniemy Państwa poinformować, że mimo obowiązujących ograniczeń kontynuujemy naszą pracę oraz jesteśmy gotowi do świadczenia wsparcia na Państwa rzecz.

W razie dalszych pytań pozostajemy do Państwa dyspozycji.

dr Wojciech Dubis

radca prawny / partner

Aleksandra Krawczyk

LL.M. corp. restruc. (Heidelberg)

adwokat, doradca restrukturyzacyjny

SDZLEGAL SCHINDHELM

Kancelaria Prawna Schampera, Dubis, Zając i Wspólnicy sp. k.

ul. Kazimierza Wielkiego 3, 50-077 Wrocław

Tel.: +48 71 326 51 40

Email: wojciech.dubis@sdzlegal.pl

Email: aleksandra.krawczyk@sdzlegal.pl

Email: wroclaw@sdzlegal.pl

www.schindhelm.com

dr Wojciech Dubis

Radca prawny / Partner

Wrocław (Siedziba główna)

T +48 71 3265140

F +48 71 3265141

wojciech.dubis@sdzlegal.pl